

zins is meer pepertuinen aan te leggen, minder met de jonken zal verschepen en de belofte de smokkelhandel tegen te gaan beter zal nakomen. In elke brief wordt de sultan daarover nadrukkelijk onderhouden en hij doet daarop positieve beloften. Maar in hun brief van 1 oktober hebben de residenten gemeld dat hij zich niet wil houden aan artikel 9 van het recentste verdrag, waarbij visitatie van vaartuigen nadrukkelijk is bedongen. De vorst zegt dat dat door zijn voorouders nooit is gedaan en het hem bij zijn onderdanen belachelijk zou maken. De tijd is er niet naar de confrontatie te zoeken en daarom moet men zich maar met uiterlijke vriendelijkheid tevreden stellen. Over de ruwe diamanten werd al in de brief van 18 oktober 1763 gesproken en de residenten schrijven in hun brief van 1 oktober dat ze over de goudhandel niets kunnen melden, omdat de inlanders geen proeffes van het stofgoud willen laten smelten. [fol.1513] Dat zou ook niet te doen zijn, omdat de partijtjes meestal 2 of 3 realen bedragen. Daar hij aangesproken kan worden voor een minder gehalte, wil de eerste resident zonder smelting niets inkopen. Hoewel de residenten steeds een spoedig vertrek van schepen en vaartuigen wordt aanbevolen, schijnt het soms aan de bekwaamheid van gezaghebbers te schorten. Zo meldt de brief van 22 maart 1763 van de residenten, dat de sloep Haak die al begin november 1762 van Bandjarmasin was vertrokken, daar op 15 december weer terugkwam. Er wordt behoorlijk geklaagd over de brutaliteit van de gezaghebber. Op 15 augustus 1763 vertrok dit vaartuig opnieuw naar Batavia en kwam goed aan. Het onderzoek naar de klachten over de stuurman is de commandeur en opperequipagemeester opgedragen.)

Wijl nu het aanhouden van de sloepen groote kosten veroorzaakt en de vaartuigen door het lang leggen in de rivier doet rotten, kunnen wij niet anders als welgedaan aanmerken dat de residenten, wijl onse nieuwe logie behoorlijk gepallisadeert, en dus 's Compagnies omslag genoegzaam geseceerd is, geen sloep meer voor de logie aanhouden en bij hunne jongsten brief van den 27^e oktober eerst tegen de maand maart, wanneer de Chinese jonken gewoon zijn te komen, om een vaartuyg versoecken. Welke wij dan ook tegen die tijd met zooveel van de g'eischte goederen als het vaartuyg vervoeren kan, naar derwaards hoopen te zenden, om te dienen tot wering zoveel mogelijk van sluykerijen, en na het vertrek van de jonken weder ditheen te komen.

Fol. 1513v-1514r.

(Dan wordt de pepervoorraad gerapporteerd en kan bepaald worden hoeveel vaartuigen voor het ophalen daarvan nodig zijn. De Jonge Petrus Albertus is daarvoor gebruikt, maar schijnt nog teveel diepgang te hebben voor de banken bij Bandjarmasin. Volgens het bestuur in de brief van 1 oktober moest een gedeelte van de lading in gehuurde schepen worden overgebracht. Het duurde wel drie weken voor het genoemde schip van de mond van de rivier voor de loge aankwam. Het vertrok weer op 1 oktober, maar door sterke zuidenwind kwam het pas na vier weken over de banken de rivier uit. Wellicht zal de te Rembang gebouwde Oranjeboom die 100 voet lang is en met peper beladen maar 12 voet diep steekt, geschikter zijn om van Bandjarmasin peper op te halen. Onder de geleverde ladingen was slechts een post van 3600 gebroken dakpannen in het Zeepaard. [fol. 1515] Daar het niet de schuld van de gezaghebbers was, zijn ze bij besluit van 5 juli 1763 vrijgesproken. In de brief van 7 juli naar Bandjarmasin staan de afschrijvingen die zijn goedgekeurd. Aangaande het timmerwerk en reparaties zijn volgens de brief van 31 oktober 1762 de voor de loge projecteerde gebouwen voltooid en bleven de kosten van rsd 6098¹/₈ met rsd 127⁵/₈ onder de toegestane rsd 6226,-. In de brieven van 15 november 1760 en 2 maart 1762 is daarover tevredenheid betuigd, maar er is wel een specificatie gevraagd, voordat er afgeschreven kan worden. Wel is rsd 1138 voor het kruithuis en rsd 3634 voor de palissadering afgeschreven. Daar de eerste resident Lodewijk Wilkens de Lile en ingenieur Martin Koeter dat noodzakelijk vonden, is toestemming gegeven om aan de batterijen en het bekleden van de palissade rsd 512 te besteden. Het bestuur meldde in zijn brief van 1 oktober dat de batterijen beslist nodig zijn voor de verdediging en de bekleding tegen het opensplijten en inwateren [fol. 1516] bij grote hitte en hevige regens. Op het bericht van het bestuur dat er bij een betaling